

ARNASA ARNASESTU BIHURTU

Ane Labakak *Arnasestuka* artikuluan emakumeekiko indarkeriaz hausnartzen du, edonorentzat arrunta den egoera batetik abiatuz. Sekuentzia honetan honako ariketa hauek egiteko aukera duzu:

- Gaian sartzeko ariketa
- Artikulua irakurri eta galderei erantzun
- Hitz edota egituren ordainak eman
- Artikulu bat idatzi

1. Noiz ibiltzen gara arnasestuka?

Arnasestuka artikuluari heldu baino lehen, jarri arreta izenburuan eta erantzun honako bi galderei:

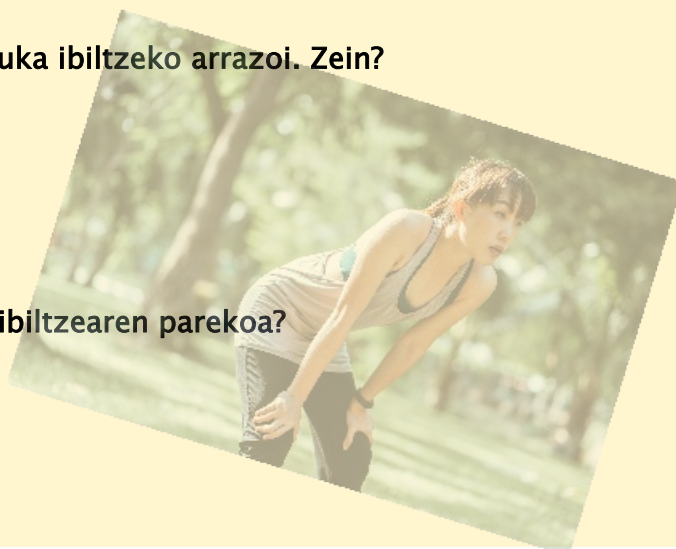

1. Beheko aukera hauetako bat ez da arnasestuka ibiltzeko arrazoi. Zein?

- a) Kirola egitea
- b) Antsietatea izatea
- c) Arrangura izatea

2. Hiru aukera hauetatik zein da arnasestuka ibiltzearen parekoa?

- a) hatsanka ibiltzea
- b) aztarrika ibiltzea
- c) berotuta ibiltzea

2. Arnasestuka

 Irakurri testua eta erantzun galderei::

Arnasestuka

argia

Bizitza darie mendiei. Udaberritu egin dira basoak. Sugandila baten isats bihurria ikusi berri dut sastrakadi batean ezkutatzen. Kukuarenaren faltan, okilaren mokoak enborraren aurka jota sortzen duen hots erritmikoa entzuten da urrutian. Basalandareak eta aihen-belarrak indartsu hazi dira gorantz, hodeietara ailegatzeko ahalegin ezinezkoan. Sekula ikusi ditudan lorerik ederrenak hazi dira lahar nahasien artean; moreak dira, eta laranja biziak. Marrubi txikiak ere hasi dira apurka heltzen; gorritzen.

(hurrengo orrian jarraitzen du)

(aurreko orritik dator)

Azeri buztana da neurez identifikatu eta izendatu dezakedan landare bakarrenetarikoa. Zuhaitz sendoenen hostoek eguzki-izpiak galbahetzen dituzte pasaeran, eta hor nonbait geldituko zen agian aurreko bi belaunaldietatik gudanainoko jauzian desagertu den jakinduriaren zati bat.

Zentzumenak zolitu zaizkidala nabaritzen dut; birikak ireki zaizkidala eta leku gehiago daukadala orain barrunbe torazikoan. Inork gonbidatu ez nauen arren, gustura sentitzen naiz usain, soinu eta kolore festa honen erdian. Behar nuen pixkanaka guztia neurtzeari uztea; ordutegi eta distantzia mugak malgutzen hastea. Behar nuen lasaitasun hau. Behar nuen arnasa.

Lagun batekin noa iratze berdez inguratutako bidezidor batean barrena; isilik, bakoitza bere baitara murgilduta. Goitik behera zetorren gizon bat gurutzatu dugu. Bakarrik zihoan bera. Gaur gurutzatu dugun bosgarren gizona da. Oinez nahiz lasterka, mendian zehar bakarrik zihoan bosgarrena.

“Egun on!” esanez agurtu gaitu eta beherantz jarraitu du korrika bizian. Pentsamenduak bizitu eta mendi buelta bat egitera bakarrik joan nintzen azken aldia gogoratu nahian hasi naiz. Mendi-bideren batean emakumeren bat bakarrik ikusi nuen azken aldia oroitu nahian, ondoren.

Diapositiba itxurako irudi batzuk etorri zaizkit burura. Neska bat ageri da korrika hauetan; bidexka izkina batean agertu den gizonak ikaratu duen neska bat, mendian behera inoizko bizkorren doana. Une hartatik aurrera bakarrik paseatu behar duenetan leku oso ezagun eta zabaletara soilik joango dena. Piztiak noiz agertuko, beti atezuan egongo dena.

Munduaren erdiari gauetan etxerakoan beldurrak sabela atximurkatu ohi diola salatu izan dugu. Ausartak baino askeak izan nahi genukeela oihukatzen dute pintadek. Egun argiz ere bai. Bakar-bakarrik goazenean ere bai. Bidezidor galduenetan ere bai.

Oraindik ere, munduaren erdiak arnasa arnasestu bilakatu ohi dio munduaren beste erdiari.

Ane Labaka Mayoz

2020ko ekainaren 07a

● Zer dela eta zolitu zaizkio zentzumenak Aneri?

● Gizonak mendian bakarrik ibiltzeak zer pentsarazi dio?

- Zeini egiten dio erreferentzia munduaren bi erdiak aipatzen dituenean?

- Zein da idazlearen tesia? Testuan non ageri da?

3. Hitzen ordainak

Artikuluaren zati honetan nabarmendutako hitzen sinonimo edo ordainak eman, testuingurua aintzat hartuz. Aukeran emandakoen artean aukeratu egokia:

Diapositiba itxurako irudi batzuk etorri zaizkit burura. Neska bat ageri da korrika hauetan; bidexka izkina batean agertu den gizonak ikaratu duen neska bat, mendian behera **inoizko bizkorren** doana. Une hartatik aurrera bakarrik paseatu duenean leku oso ezagun eta zabaletara soilik joango dena. **Piztiak** noiz agertuko, beti **atezuan egongo** dena. Munduaren erdiari gauetan etxerakoan beldurrak **sabela atximurkatu** ohi diola salatu izan dugu. Ausartak baino askeak izan nahi genukeela **oihukatzen** dute pintadek. Egun argiz ere bai. Bakar-bakarrik goazenean ere bai. Bidezidor galduenetan ere bai.

1. inoizko bizkorren

- ☐ inoizko kementsuen
- ☐ arrapaladan

3. atezuan egon

- ☐ zain
- ☐ erne

5. oihukatzen dute

- ☐ hauspotzen dute
- ☐ aldarrikatzen dute

2. Piztiak

- ☐ Abereak
- ☐ Erasotzaileak

4. sabela atximurkatu

- ☐ goragalea eragin
- ☐ sabela uzkuratu

4. Emakumeen aurkako indarkeriaz

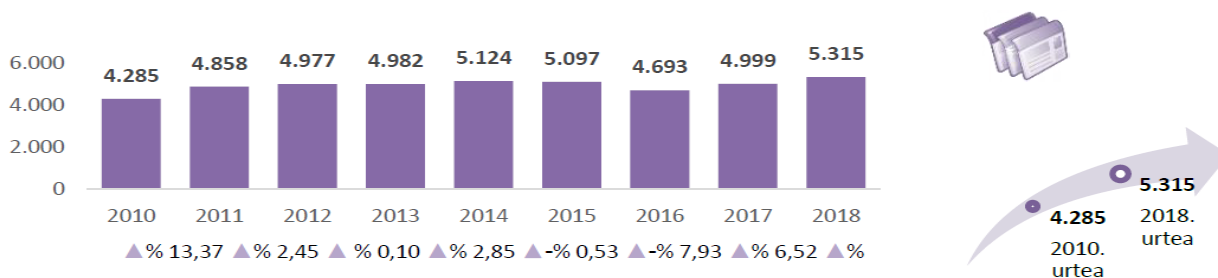
Hona hemen emakumearen aurkako indarkeriaren inguruko hainbat datu. Guztiak azken hamarkadan jasotakoak dira, eta honako azpigiaren ingurukoak: biktimek jarritako salaketa kopurua, biktima kopuruaren bilakaera eta gizartean gaiarekiko dagoen sentsibilizazioa. Aztertu grafikoak:

GENERO-INDARKERIAREN EPAITEGIETAN JASOTAKO SALAKETEN KOPURUAREN BILAKAERA (bikotekidearen edo bikotekide ohiaren indarkeria) EAE 2009-2018

GENERO-INDARKERIAREN EPAITEGIETAN JASOTAKO SALAKETEN KOPURUA (bikotekidearen edo bikotekide ohiaren indarkeria)	2009	2010. urtea	2011. urtea	2012. urtea	2013. urtea	2014. urtea	2015. urtea	2016. urtea	2017. urtea	2018. urtea
SALAKETAREN URTEA										
Biktimak zuzenean aurkeztua	319	158	209	481	240	238	223	226	235	245
Senideek zuzenean aurkeztua	22	15	10	12	10	14	22	15	19	23
Polizia-atestatuak, biktimak salatuta	2.999	2.820	2.809	1.955	2.308	2.348	2.373	2.562	3.174	3.483
Polizia-atestatuak, familiak salatuta	67	79	45	43	48	59	46	70	43	46
Polizia-atestatuak, poliziak zuzenean esku hartuta	371	369	790	1.092	1.085	1.079	1.247	1.488	1.373	1.477
Lesio-partea	139	159	196	213	190	200	225	261	229	222
Hirugarrenei laguntzeko zerbitzuak, oro har	141	91	66	57	56	52	96	142	119	144
GUZTIRA	4.058	3.691	4.125	3.853	3.937	3.990	4.232	4.764	5.192	5.640

Iturria: Botere Judizialaren Kontseilu Nagusia. Estatistika Judizialaren Sekzioa

EMAKUMEEN AURKAKO INDARKERIAREN BIKTIMIZAZIOEN BILAKAERA. Absolutuak eta ehuneko gehikuntza, urterik urte EAE, 2010-2018

GENERO-INDARKERIAREN ONARGARRITASUNA. % EAE 2015

	%
Onargarria egoera guztietan	0
Onargarria inguruabar jakin batzuetan	0
Onartezina, baina legeak ez du beti zigortu behar	6
Onartezina, eta legeak beti zigortu behar du	90
ED/EE	3

Iturria: Eusko Jaurlaritzako Prospekzio Soziologikoen kabinetea. Emakumeen aurkako indarkeria EAEn: pertzepzioa eta herritarron iritziak.

Grafikoek diotena kontuan hartuz, idatzi artikulu bat *Emakunde* aldizkarirako, zure ondorioen berri emanez. Ahal baduzu, egoera hobetzeko proposamenen bat egin (gutxienez 250 hitz).

ERANTZUNAK

1. Noiz ibiltzen gara arnasestuka?

c) Arrangura izatea / a) hatsanka ibiltzea

2. Arnasestuka

- Udaberria heldu delako eta sasoi horrek hainbat aldaketa eragiten dizkiolako.
- Bera eta edozein emakume mendian bakarrik ibiltzeak eragiten dituenak ekarri dizkio burura.
- Gizonezkoak eta emakumenzkoak dira munduaren bi erdiak.
- Tesia: emakumeek beti egon behar dute atezuan gizonezkoen erasoen beldur, edonon eta edonoiz. Hainbatetan salatzen bada ere egoera hori, oraindik ere gizonezkoek emakumezkoak beldurrez bizitzera behartzen dituztela salatzen du Ane Labakak. Tesia artikulua azken esaldian ematen du.

3. Hitzen ordainak

1. arrapaladan
2. Erasotzaileak
3. erne
4. sabela uzurtu
5. aldarrikatzen dute